

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Θέμα Α

Α1. Ο Θεόδωρος Γρηγοριάδης στο κείμενό του «Το γιατρικό της αμόλυντης λογοτεχνίας» αναφέρεται στη λογοτεχνία ως μοναχική, δημιουργική και λυτρωτική ενασχόληση. Θυμάται τα εφηβικά του χρόνια όπου κάθε φορά που είχε την ευκαιρία διάβαζε μυθιστορήματα, καταγράφει την τρυφερότητα και τη σιγουριά που του χαρίζει η ουσιαστική λογοτεχνική ανάγνωση και αναφέρεται στη λογοτεχνία ως μια θαυματουργή ίαση της ψυχής που παρασύρει τους αναγνώστες, μεταμορφώνει τη ψυχή τους και τους οπλίζει με κουράγιο.

Θέμα Β

Β1.

α. ΛΑΘΟΣ (§1 «Η προσωπική ανάγνωση απαιτεί συνήθως μια εσωτερική απομόνωση και όχι να σου επιβάλλεται εξωτερικά.»)

β. ΛΑΘΟΣ (§5 «Οι ώρες του διαβάσματος είναι διάσπαρτες σε όλη τη διάρκεια της μέρας και της νύχτας που τείνουν να ενοποιηθούν σε έναν αλλόκοτο χωροχρόνο.»)

γ. ΛΑΘΟΣ (§2 ««Σ' έχω γράψει στην καρδιά μου», «είναι γραμμένο στη μνήμη μου», «απομένει ανεξίτηλο μέσα μου»)

δ. ΛΑΘΟΣ (§3 «Μέσα στην Ιστορία του κόσμου, οι φημισμένοι, οι άξιοι, οι μεγάλοι οι ήρωες. Μέσα στην Ιστορία των Επιστημών, οι σπουδαίοι. Μέσα στην Ιστορία της Εκκλησίας, οι άγιοι. Μέσα στην Ιστορία των Γραμμάτων, οι αυθεντικοί συγγραφείς.»)

ε. ΣΩΣΤΟ (Κείμενο 1 §7 «Και να η θαυματουργή ίαση της λογοτεχνίας. Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή»/ Κείμενο 2 § 5 «Ίσως γιατί το γράφειν – συνειδητό ή όχι, εκούσιο ή και ακούσιο, φανερό ή και κρυφό– αποτελεί την έσχατη, ακραία παρηγοριά για τη θνητότητα που τους πολιορκεί και που τελικά τους καταβάλλει.»)

Β2. α. Ο συγγραφέας του Κειμένου 1 προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη ως προς τα οφέλη που προσφέρει η λογοτεχνική ανάγνωση. Αυτό το πετυχαίνει μέσα από τη χρήση διαφόρων σημείων στίξης και σχημάτων λόγου.

Με τη χρήση παύλας («– το θυμάμαι ακόμη.») ο συγγραφέας δίνει τις απαραίτητες διευκρινήσεις και παύσεις στο κείμενό του, καταδεικνύοντας την ένταση των συναισθημάτων του για όσα του προσφέρει η λογοτεχνία.

Ομοίως με τη χρήση θαυμαστικού («τι ειρωνεία!») θέλει να δώσει έμφαση στο γεγονός ότι κερδίζει στην ενήλικη ζωή του τον χρόνο που προσπαθούσε να κλέψει, για να διαβάσει λογοτεχνικά έργα.

Ακόμη, στο κείμενό του είναι διάσπαρτες μεταφορές που του προσδίδουν ποιητική χροιά («μοναχικές τέχνες», «ανέβασα πυρετό»), ενώ στο τέλος γίνεται φανερή η προσωποποίηση των λογοτεχνικών κειμένων («Και να η θαυματουργή ίαση της λογοτεχνίας. Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρέυουν την ψυχή»).

Από τα παραπάνω ο συγγραφέας προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη και να τον «μυήσει» στις αρετές τις λογοτεχνικής ανάγνωσης.

β. Ο συγγραφέας του Κειμένου 2 στη 5^η παράγραφο κάνει χρήση ενός ερωτήματος. Αναφέρεται στη ματαιότητα της γραφής, μια και η ζωή του ανθρώπου χαρακτηρίζεται από τη θνητότητα, οπότε κάθε προσπάθεια καταγραφής γεγονότων, συναισθημάτων, ιδεών, κρίσεων κρίνεται μάταιη, αφού «κι ο ίδιος ο κόσμος –αφού ό,τι έχει αρχή θα έχει κι ένα τέλος– θα βγει κάποτε από τον εαυτό του», υπονοώντας το αναπόφευκτο τέλος των πάντων. Το ερώτημα προσδίδει αμεσότητα και παραστατικότητα στο κείμενο, ενώ απαντάται από τον συγγραφέα στην αμέσως επόμενη περίοδο, λέγοντας πως η γραφή αποτελεί ένα είδος παρηγορίας για τη θνητότητα που πολιορκεί και καταβάλλει τον άνθρωπο.

β3. Σύμφωνα με τη 3^η παράγραφο του Κειμένου 2, οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τη γραφή για να μείνουν «ανεξίτηλοι» στο χρόνο. Ο πιο απλός και καθημερινός άνθρωπος μένει χαραγμένος στη μνήμη των δικών του, συγγενών, φίλων, συνεργατών. Οι πιο σπουδαίοι μνημονεύονται από τον κόσμο μέσα από τα έργα τους, τα επιτεύγματά τους, τα κατορθώματά τους, τις αρετές τους. Κοινός παρονομαστής όλων αυτών είναι η γραφή που τους «διασώζει» στο πέρασμα του χρόνου.

Θέμα Γ

Γ1. Στο ποίημά του ο Τίτος Πατρίκιος αναφέρεται σε όλα εκείνα τα στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν έμπνευση και να οδηγήσουν το άτομο στη ποίηση. Η ποίηση βοηθά το άτομο να εκφράσει τα παράταιρα που του συμβαίνουν και δε μπορεί να εξηγήσει, όλα όσα δε πιστεύει πως θα ζήσει κι όμως τα ζει. Το βοηθά να δει όλα αυτά που αξίζουν και που δε μπορούσε να αντιληφθεί. Να κατανοήσει όλα όσα δεν αξίζουν και τα οποία νόμιζε πως είχαν αξία. Ο ποιητής μέσα από τη χρήση επαναλήψεων («για πράγματα ... για πράγματα ...») δηλώνει όλα εκείνα τα πράγματα που συναντά ο άνθρωπος στη ζωή του και του δίνουν το έναυσμα να ασχοληθεί με τη ποίηση. Επίσης, η χρήση του β' ενικού προσώπου δίνει την αίσθηση του διαλόγου με τον αναγνώστη, προσδίδοντας ζωντάνια και αμεσότητα στο ύφος του

ποιήματος, ενώ με τη χρήση των αποσιωπητικών ο ποιητής έρχεται να δώσει τέλος στην αγωνία του αναγνώστη για το τι συμβαίνει όταν ο άνθρωπος αναρωτιέται για μια σειρά από πράγματα που του συμβαίνουν, λέγοντας πως η απάντηση είναι η ποίηση. Έτσι, φανερώνεται η αξία της ποίησης στη ζωή του ανθρώπου, καθώς είναι αυτή που μπορεί να δώσει τις απαντήσεις σε καίρια ερωτήματα, να μας βγάλει από τα αδιέξοδα και να μας λυτρώσει.

Θέμα Δ

Δ1.

Ιστολόγιο: Τίτλος

Ενδείκνυται η χρήση α ενικού προσώπου

Πρόλογος: Αφόρμηση από τα κείμενα 1 & 2 με αναφορά στην αξία της λογοτεχνικής ανάγνωσης και της λογοτεχνικής συγγραφής

Κύριο μέρος: (η εκφώνηση ζητά τη κατάθεση των προσωπικών εμπειριών των μαθητών/μαθητριών, οπότε κάθε τεκμηριωμένη απάντηση θεωρείται αποδεκτή)

§1 αναφορά στη σχέση του/της μαθητή/μαθήτριας με την ανάγνωση βιβλίων

-ύπαρξη βιβλιοθήκης στο σπίτι

-ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων

-διέξοδος από τη ρουτίνα της καθημερινότητας

-δημιουργική απασχόληση, τέρψη, συγκίνηση, κάθαρση

§2 ο ρόλος της ανάγνωσης βιβλίων στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού χρόνου του/της μαθητή/μαθήτριας

-δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου

-ανάγνωση λογοτεχνικών βιβλίων με κάθε ευκαιρία (π.χ. πριν τον βραδινό ύπνο, σε διαλείμματα, στις διακοπές κ.ά.)

-ευκαιρία για εσωτερική απομόνωση και αναζήτηση

Επίλογος: ο ρόλος της ανάγνωσης λογοτεχνικών κειμένων σε μια εποχή που το διάβασμα έχει εκλείψει και η εικόνα κυριαρχεί σε κάθε έκφανση της καθημερινότητας.

Φιλολόγος, υπ. Διδάκτωρ Παιδαγωγικής ΠΔΜ

φιλολογικό διδασκαλείο